

ENSURING STANDARDS OF QUALITY OF LIFE IN A TURBULENT WORLD

Monograph

Opole 2022

The Academy of Applied Sciences
Academy of Management and Administration in Opole

Ensuring Standards of Quality of Life in a Turbulent World

Monograph

Scientific editors: Tadeusz Pokusa
and Tetyana Nestorenko

Opole 2022

ISBN 978-83-66567-48-1

Ensuring Standards of Quality of Life in a Turbulent World. *Monograph.* Scientific editors: Tadeusz Pokusa and Tetyana Nestorenko. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2022; pp. 623.

Reviewers

Valentyna Smachylo – DSc, Professor, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine
Slawomir Sliwa – PhD, The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole

Editorial Board

Tetiana Buhaienko – PhD, Associate Professor, Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, Ukraine
Zoia Dikhtiarenko – PhD, Associate Professor, University of the State Fiscal Service of Ukraine, Ukraine
Nadiya Dubrovina – CSc., PhD, Associate Professor, Bratislava University of Economics and Management, Slovakia
Marian Duczmal – DSc, Professor, The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
Wojciech Duczmal – DSc, The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
Tetyana Nestorenko – PhD, Professor AS, Associate Professor, Berdyansk State Pedagogical University, Ukraine
Marcin Oleksiuk – The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
Aleksander Ostenda – PhD., Professor AS, Academy of Silesia
Iryna Ostopolets – PhD, Associate Professor, Vasyl' Stus Donetsk National University, Ukraine
Tadeusz Pokusa – PhD, Professor ANS – WSZiA, The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
Jadwiga Ratajczak – PhD, The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
Olha Shevchenko – PhD, Associate Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Ukraine

Publishing House:

The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
18 Niedziałkowskiego Str. 45-085 Opole, Poland
tel. 77 402-19-00/01

Authors are responsible for content of the materials.

© Authors of articles, 2022

© Publishing House ANS – WSZiA, 2022

TABLE OF CONTENTS

Preface	6
Part 1. Social and humanitarian aspects of life quality research in turbulent conditions	8
1.1. Violence, including economic violence in the family as a determinant of the quality of life.....	8
1.2. Current problems of improve living standards in global cities of the world.	20
1.3. Use of art therapy methods in work with preschool children in today's conditions.....	31
1.4. Quality of life as a fundamental category of being: methodological aspect.	42
1.5. National resilience in the spiritual space of intercultural dialogue.....	53
1.6. Definition and characteristics of receptivity to the new.....	64
1.7. The role of value-oriented education of foreign students in the process of language training.....	72
1.8. Nature-friendly technologies of modern sports exercises for everyone as a component of the educational program to improve the professional competence of future physical culture and sports specialists.....	84
1.9. The use of means of adaptive physical education in the process of development of the motor sphere of persons with reduced hearing	94
1.10. Addictive eating behavior of high school students and methods of its correction through physical education.....	106
1.11. Health technologies in the content of health care educational space for youth students.....	119
1.12. Organizational and methodological foundations of sports festivals and spectacles in the system of training physical culture teachers.....	128
Part 2. The interdisciplinary approach to research basics the life quality in turbulent conditions	136
2.1. The impact of inclusive approaches to economic development on the quality of society in European countries.....	136
2.2. Using the tools of the concept of sustainable development to maintain the level of quality of life in crisis conditions.....	147
2.3. Interdisciplinarity as an innovative dominant of the philological research...	158
2.4. Economic and socio-psychological effects of energy poverty in Poland.....	167
2.5. Results of verifying the effectiveness of the physical therapy program for women of the first mature age with valgus deformity of the first toe.....	177
2.6. Literature and the "quality of life" phenomenon: features of interaction.....	189
2.7. Using a logistics approach to the functioning of a tourist enterprise.....	198

2.8. Shaping the universal scientific worldview: interdisciplinary causative-systemic approach.....	207
2.9. Strategic diagnostics of suppliers' enterprises in the conditions of the new energy market model.....	219
2.10. The role of the physical therapist in the medical rehabilitation of patients with myocardial infarction without ST segment elevation.....	227
2.11. Transformation of marketing strategies in the conditions of the digital economy.....	234
2.12. Potential for the development of automobile tourism in the mind of globalization.....	246

**Part 3. The influence of means and channels of communication
on the life quality in turbulent conditions..... 257**

3.1. Peculiarities of intercultural communication: value-cognitive basics.....	257
3.2. PR and advertising in marketing communications of tourism business enterprises.....	268
3.3. Projects in the field of 5G network construction.....	277
3.4. Social journalism in the media space of Ukraine.....	294
3.5. Literary criticism as a component of the emigration media space of the twenty years of the interwar period (on the example of the magazine "Our Culture", Warsaw, 1935-1937).....	304
3.6. Information requirements of young Ukrainian refugees.....	318
3.7. The role of brand loyalty in business development	329
3.8. The influence of quantitative units on quality of communication.....	340
3.9. University educational environment as a component of intercultural competence formation of higher education students in the IT field.....	347
3.10. Digital public services as a means of increasing the social security of citizens.....	358

**Part 4. The importance of education in improving the life quality
in turbulent conditions..... 371**

4.1. Foreign students' speech competence forming in the process of learning the Ukrainian as a foreign language.....	371
4.2. Development of hardiness of students in the educational environment of the university.....	381
4.3. Integration of museums of educational institutions of Ukraine into the digital information space: trends, problems and challenges during the period of military hostilities in Ukraine.....	391
4.4. Development of life skills in pupils of residential institutions by using Learning by Doing approach in education.....	400

4.5. Education as a key factor of improving the life quality in the knowledge economy.....	407
4.6. Energy-informational foundations of human health in the training system of future physical education teachers.....	419
4.7. Dynamics of value orientations of modern students: systematic aspect.....	431
4.8. Higher education internationalization: practical experience of Polish-Ukrainian cooperation.....	442
4.9. Diagnostics of professional identity indicators of students-psychologists....	449
4.10. The importance of education in human life and society.....	461
4.11. Propensity to victim behavior of students with different types of social and personal identity.....	470
4.12. Lifelong learning as a tool for improving the life quality in the information society.....	480
4.13. Psychological safety of teenagers in the educational environment.....	488

Part 5. Combat Horting as a means of physical education of a harmoniously developed, successful, a vitally active personality – pupils, students and cadets: results of research work..... 498

5.1. Educational programs for Combat Horting – implementation during training classes strength fitness for a successful personality: athletes (pupils, students and cadets) of Combat Horting (experimental work).....	498
5.2. Structural study of the levels of health, physical and tactical fitness, functional and psycho-emotional states in Combat Horting athletes.....	513
5.3. The prospectives of Combat Horting in the military patriotic education of a successful personality: pupils, students and cadets (experimental work).....	513
5.4. The influence of vitamins on the preservation and strengthening of health in school and student youth, cadets: Combat Horting athletes (experimental work).....	533
5.5. Use of folk choreographic arts in Combat Horting by pupils, students and cadets (experimental work).....	547
5.6. Simulation of physical education lesson programs and physical education classes for pupils, students and cadets with health orientation with the use of elements of Combat Horting in educational institutions (experimental work).....	556
5.7. Strengthening the mental health of Combat Horting athletes (school and student youth, cadets) in conditions of armed and informational aggression (experimental work).....	568
5.8. The use of mobile games in physical education lessons and the «Combat Horting» sports club to consolidate physical qualities in pupils of grades 5-7 – determination of life position in the conditions of martial law, during distance learning (experimental work).....	583

Annotation.....	598
About the authors.....	616

1.2. Current problems of improve living standards in global cities of the world

Сучасні проблеми забезпечення якості життя в глобальних містах світу

Глобальні міста є унікальним феноменом сучасної цивілізації. Займаючи дуже незначну площу на земній поверхні (1-2% від території), вони зосереджують в собі значну кількість населення (понад 1 млрд. чол.), утримують неймовірну кількість та різноманітність окремих видів людської діяльності, забезпечують понад третину світового виробництва товарів та послуг, концентрують понад 75% всіх фінансових ресурсів світу та понад 80% світової інформації. *Глобальними зазвичай називають ті міста, які в силу свого розвитку та унікальності положення справляють виключний вплив на розвиток світового господарства, інформатизації, науки, культури, мистецтва і виступають на світовій арені основними осередками концентрації людей, їх трудового, виробничого, інтелектуального і творчого потенціалу.*

Відома скандинавська жінка-учений С. Сассен, виділила ключові причини походження й розвитку глобальних міст [9]. Серед них:

1. Зростаючий географічний поділ економічної діяльності провідних корпорацій світу, як ключовий фактор зростання і посилення значення центральних функцій.

2. Передача частини функцій центрів управління іншим містам за допомогою аутсорсингу. Наприклад, передача окремих модульних фінансових операцій високоспеціалізованим сервісним компаніям, що працюють за контрактами при штаб-квартирах корпорацій. Зростаючі управлінські структури величезних фірм все частіше «купують» готові послуги, аніж виробляють їх самостійно.

3. Спеціалізовані сервісні компанії, тяжіють в розміщенні до великих і найбільших міських центрів, використовуючи ефекти агломерування.

Складність послуг, які потрібно здійснити, невизначеність ринків, на яких вони діють, зростаюче значення швидкості в усіх угодах – ось сукупність умов, що дають новий імпульс до їх концентрації в глобальних містах і спонукають до розвитку мегаполісів. Перебування в місті можна порівняти із перебуванням у всьому світі інтенсивному та щільному інформаційному потоці.

4. Чим більше складних, нестандартних функцій передається штаб-квартирою на аутсорсинг, тим простіше стає вибір місця розміщення самої штаб-квартири, оскільки в її діяльності немає сильного стимулу до використання переваг агломерування. Отже глобальні міста утримують в собі високоспеціалізований і тісно взаємопов'язаний сектор послуг.

5. Посилення транскордонних міських зв'язків і мереж та необхідність створення транснаціональних обслуговуючих систем виступають нагальними завданнями розвитку глобальних міст світу.

Отже, Глобальний місто, за С. Сассен, – це постіндустріальний центр, максимально інтегрований у світову економіку, який багато в чому отримує ресурси і можливості розвитку за рахунок або в результаті взаємодії в глобальних міських мережах [9].

В територіальному плані глобальні міста розподіляються нерівномірно, точно відповідаючи географії економічно найбільш розвинених і багатих країн світу. Вони входять до складу трьох головних зон концентрації: Західноєвропейської, Північноамериканської й Азіатсько-Тихоокеанської, кожна з яких має свою специфіку. Дослідницькою групою П. Тейлора виділено 55 глобальних міст різного рангу і 67 центрів, які мають достатній потенціал, щоб в майбутньому набути статусу глобальних (Табл. 1) [11].

Головна особливість *Західноєвропейської зони* глобальних міст – найдовша історія урбаністичного розвитку, протягом якої відбувається формування міст-лідерів регіональної і глобальної економіки та їх постійна ротація. Свого часу в цій структурі домінували Антверпен, Венеція, Генуя і ряд інших центрів. В даний час в регіоні висока конкуренція за лідерство між столицями Великобританії та Франції. Хоча більшість фахівців і віддають

перевагу Лондону, який сформувався в якості світового центру ще в 18-19 ст. Упродовж тривалої історії розвитку в регіоні виникає густа мережа глобальних міст самих різних рангів.

Таблиця 1. Рейтинг глобальних міст за П. Тейлором

Ранги и категорії глобальних міст	міста	
a (Альфа) – Провідні	11	Лондон, Нью-Йорк, Париж, Токіо
	10	Лос-Анджелес, Мілан, Сінгапур, Сянган, Франкфурт-на-Майні, Чикаго
Р (Бета) – Головні	9	Сан-Франциско, Сідней, Торонто, Цюріх
	8	Брюссель, Мадрид, Мехіко, Сан-Паулу
	7	Москва, Сеул
у (Гамма) – Другорядні	6	Амстердам, Бостон, Вашингтон, Даллас, Джакарта, Дюссельдорф, Женева, Йоганнесбург, Каракас, Мельбурн, Осака, Прага, Сантьяго-де-Чилі, Тайбей, Х'юстон
	5	Бангкок, Варшава, Монреаль, Пекін, Рим, Стокгольм
	4	Атланта, Барселона, Берлін, Будапешт, Буенос-Айрес, Гамбург, Копенгаген, Куала-Лумпур, Манила, Майамі, Міннеаполіс, Мюнхен, Стамбул, Шанхай
б (Дельта) – Ті, що формуються	3	Афіни, Відень, Дублін, Люксембург, Ліон, Мумбай, Нью-Делі, Ріо-де-Жанейро, Тель-Авів, Філадельфія, Хельсінкі
	2	Абу-Дабі, Алмати, Бірмінгем, Богота, Братислава, Брісбен, Бухарест, Ванкувер, Гаага, Детройт, Дубай, Каїр, Кельн, Київ, Клівленд, Ліма, Лісабон, Манчестер, Монтевідео, Осло, Роттердам, Сіетл, Хошимін, Штутгарт
	1	Аделаїда, Антверпен, Балтимор, Бангалор, Богота, Бразилія, Генуя, Глазго, Гуанчжоу, Дрезден, Калгарі, Канзас, Кейптаун, Колумбус, Ліде, Лілль, Марсель, Річмонд, Санкт-Петербург, Ташкент, Тегеран, Турін, Утрехт, Ханой, Единбург

Складено за: [10;11].

Північноамериканський вузол глобальних міст набагато молодший, але найбільш глибоко втягнутий до системи світового господарства. Його основу складає розгалужена мережа мегаполісів США. Тут присутні глобальні міста всіх без винятку рангів. Розташовані вони по контуру країни і утворюють свого роду кільце глобальних центрів. Ключові позиції серед них займають Нью-Йорк, Лос-Анджелес і Чикаго, які тісно взаємодіють із глобальними центрами з інших країн і регіонів світу. Північноамериканські міста мають величезний потенціал і в майбутньому претендують на статус глобальних.

Азіатсько-Тихоокеанська підсистема глобальних міст – наймолодша з часу утворення – носить «лінійний» характер і формується по осі Токіо-Сінгапур. Для неї характерна, з одного боку, явно домінуюча роль столиці Японії, а з іншого – висока численність і динаміка зростання «другорядних» глобальних міст. Це переважно найбільші центри так званих нових індустріальних країн – Бангкок, Сінгапур, Сянган, Тайбей, Сеул, Маніла і цілого ряду інших.

Глобальні міста світу не розвиваються поодинокі, без будь-яких зв'язків та комунікацій одне з одним та з оточуючим середовищем. Вони утворюють цілісні складні взаємопов'язані системи, які за своїми основними параметрами «масштабів життєдіяльності» (обсягами виробництва. Рівнем доходності тощо) часто перевершують цілі держави. Унікальне значення глобальних міст для міжнародного співтовариства – це одна з основних причин формування містоцентричної системи просторової організації сучасного світу [10].

Глобальні міста переживають зараз складні та суперечливі процеси трансформації власного урбаністичного середовища, які призводять до глибоких структурних зрушень економічних та суспільних основ їх функціонування. Дуже гостро останнім часом постає проблема забезпечення якості життя окремих індивідів і соціальних спільнот в середовищі глобальних міст.

Майбутнє, екстериторіальне (а краще посттериторіальне) обіцяє нам у кращому випадку трансформацію міст, а в кінцевому випадку – і їх загибель, руйнацію. Процес розпочався саме з розвитком глобалізації та ІТ. Концентрація продуктивних сил, яка була ключовим фактором виробництва у ХХ столітті (за формулою спеціалізація-концентрація-кооперування-комбінування) раптом послабила свій вплив на продуктивні процеси та фактори отримання прибутку. Де ж це бачено, щоб прибуток можна було б отримувати навіть перебуваючи у себе, в скромному офісі на околиці периферійного поясу, і лише за рахунок широкомасштабного підключення до різних інтернет комунікацій, до штучно створеного глобалізованого високотехнологічного середовища насиченого

безособистісними контактами та раціоналізаторськими універсальними операціями?

Другий удар по забезпечення якості життя в глобальних містах завдала дисипація, модульність, універсальність технологій. На вкрай обмеженому просторі робочого місця в порівняно скромній компанії співробітників малого офісу, яка контактує з рештою світу фактично однотипним універсальним способом і має надвузьку спеціалізацію, створюється цілком відокремлений осередок суспільства, якому все одно, де йому знаходитися, який населений пункт навколо нього, що відбувається за межами вузького кола автоматизованого спілкування. Але це ще півбіди. Модульність виявилася в сегрегації людей за соціальними мережами і контактами, в замкненості окремих міських гетто, в нелюдській, бездушній і до неймовірності спрощеній безальтернативності високотехнологічних "індивідуалізованих" підходів до потреб, які, заради справедливості, можливо, і трохи відрізняються один від одного своїм забарвленням і крихітними елементами дозволеного в суспільстві "індивідуалізованого" світогляду, але внутрішньо сконструйовані стратегічно однаково [12, 13]. А така ось універсальність – і є прямий шлях до електронних стандартних методів контролю за життям і працею особистості. Але головне, це руйнує колективне. Свідоме чи несвідоме – не важливо. Все одно, руйнує, поділяє, дає можливість панувати. Якщо міста створювалися саме для об'єднання людей загальними цілями (захист від ворогів, розподіл та обов'язкова (!) інтеграція праці, формування суспільної згоди [8]), то модульність це об'єднання навпаки, руйнує. І руйнує цивілізаційно, стратегічно.

І ось тепер третій удар – пандемія, атомарність суспільних сил і виробництва, а разом з ними вихолощування міської культури, крах об'єднуючого міського початку, тотальне зселячення, роз'єднаність та самотність (само)ізоляції. Та й яка може бути єдність? В епоху соціальних мереж та "власної думки", що ними формується, в епоху створення армії слухняних споживачів знеособленого контенту і, що головне зараз, –

тотального атомарного розпаду міського соціуму на самотніх мешканців зачинених на всі лещата квартир?

Безособові контакти зросли до неймовірності, суспільство перенасичилось ними сповна. Від цього деградує все міське середовище. Люди перестають відчувати свою причетність до глобального міста. Воно для них перетворюється на щось недружнє, чуже, зовнішнє. А таке місто не має своїх носіїв правди. У такому місті порушено емоційний та ціннісний контакт із загальноміським простором, з вулицями, площами, парками, скверами. У ньому немає спогадів. Немає пам'яті. У ньому не формується об'єднуючий образ простору [4, 6]. А це означає, що спільна доля міста стає байдужою до його жителів. У такому місті тотального безпам'ятства немає прив'язки свідомості до місцевості [2]. У такому місті його символи та пам'ятники стають мізерно нікчемними, їх і руйнувати не шкода, вони не несуть змістовного та цивілізаційного навантаження, їх винищення – ще один крок у безпам'ятство, у знеособлення середовища, у зселячення простору. Можливо, майбутнє за тимчасовими (знімними, модульними чи універсальними) символами. Але це вже не образ міста, це – вихолощене, механізоване, стандартизоване і схематизоване, універсально спрощене, хоча, безумовно, зручне і комфортне, але всього лише – місце проживання.

Глобальне місто завжди славилось тим, що воно втратило залежність від природних циклів. Його населення меншою мірою зайняте у сільському господарстві, мінімально залежить від пори року, погоди та коливань кліматичних показників. Але ця незалежність широко поширилася і поза межі міського середовища. Модульність, а потім і атомарність суспільства, у поєднанні з дистанційними формами праці та контролю над ним сформували повний відрив індивіда від природного середовища. Де б він не був. У новому житті править статичність, замкнутість, обмеженість докільля. Навіщо виходити зі свого кола, якщо всю роботу можна зробити вдома [7]? Для чого виходити, якщо є доставка? Якщо товари або послуги, що сподобалися, можна замовити і споживати дистанційно? Віддалено? І є така "доставка" вже не лише

у великих містах. Вона швидко поширюється, все далі і далі. Вона стала вже позаміським, посттериторіальним елементом суспільної свідомості та споживання. Доставити можуть усе. Навіть у віддалений населений пункт.

Найбільший внесок у трансформацію якості життя глобальних міст (а можливо і окремих держав) приносить криптовалюта. Вона має не лише екстериторіальну, але й постнаціональну сутність (у неї немає підтримки з боку економік окремих країн). Вона не підкріплена реальним ВНД держав, або їх валовим виробництвом товарів і послуг, не має відношення до державних ЗВР і золотого запасу, і головне – практично не залежить від місця її виробництва. Вона залишається віртуальною, не пов'язаною з просторовими структурами суспільного виробництва. Вона навіть не модульна. І не атомарна. Вона вийшла на зовсім інший рівень віртуальності, на протонний, чи що? Криптовалюта руйнує фінансові центри глобальних міст. Для її виробництва, присвоєння та (пере)розподілу міське середовище абсолютно не потрібне. Так само як і для веб-банкінгу, валютного ринку Форекс, віртуальних торгів цінними паперами, віртуальної біржі тощо. Усі операції, пов'язані з фінансами, тепер можна проводити в тиші, подалі від галасу фондових бірж і зосередження ділової активності, поза міським середовищем.

До глобальних міст приїжджали, щоб здобути гарну (бажано, вищу) освіту. Навіщо це потрібно зараз? Коли у дистанційному форматі видно лише квадратики та "аватарки" замість обличчя учнів (повна неконтактність та універсальна трансгуманність), коли вони, як і сам викладач, можуть перебувати де завгодно, окрім як в аудиторії, коли успішність та якість викладання не залежить від міських бібліотек та інших осередків знань – формується повна посттериторіальність освіти [1]. Глобальні міста втратили свою освітню привабливість. Щоб здобути освіту достатньо записатися на онлайн курси, сяк-так підключатися зі своєю аватаркою до загальних ресурсів – і виконувати знову ж таки механізовані, схематичні, позбавлені творчості та самостійності вибору рішення завдання. Живе спілкування міст ніколи б не

могло дати такого ефекту. Так може діяти лише постміське середовище, постпростір, постправда, посттериторіальність, постсуспільство [3].

У науковій сфері формується схожа ситуація. З того часу, як широкого поширення набули ІТ, віртуальні наукові публікації, інтернет-конференції та онлайн дисертаційні ради, наука стала прерогативою неміського простору. Де зараз потужні наукові лабораторії? Де експериментальні установки? Де випробувальні полігони? У кращому випадку вони зібрані в малесеньких анклавах технополісів (високотехнологічне поселення Apple в Силіконовій долині, Google і Hewlett-Packard там само і т.д.) або в периферійних (при)міських районах (класичний приклад – японські Цукуба, Хамамацу, Нагаока, Ямагуті), а в більш життєвому варіанті – вони формуються як екстериторіальні атомарні спільноти вчених, об'єднаних загальною базою даних, корпоративними технологіями доступу до них та швидкісними засобами комунікацій. Так само й із публікаціями. Вони тепер не вимагають створення великих сховищ чи друкарського обладнання видавничих центрів. Усім достатньо електронного варіанта. І якщо раніше К. Г. Воблій писав, що: "Перш ніж подавати рукописи до друку, потрібно, щоб вони відлежалися, як тюлені на пляжі" [5], то зараз і цього не буде. Буде лише план валової продукції, відібраний і сегрегований за формальними ознаками формальними ж електронними методами.

Що ж залишається глобальним містам? Бути осередками культури? Та що ви! Наразі вже існують і віртуальні музеї, і театри, і такі ж кінотеатри з ефектом 5-Д та технологіями 5G. А звук, світло та зображення можуть ефективно передаватися на великі відстані без втрати якості. Ви запитаете про атмосферу театру? Але зараз кінопоказ організують навіть для автолюбителів та їх пасажирів на бензозаправках з трансляцією відео на гігантському натяжному екрані за допомогою лазерних технологій та з багатоканальною Hi-Fi звуковою доріжкою у радіоприймачі вашого персонального автомобіля. І потім, хто піде до театру під час пандемії, самоізоляції та інших небезпек? Атомарність суспільства робить свою справу. І процес незворотний: візити до музеїв, до

театру, як і читання книжок скоро стануть заняттями епізодично елітарними. Чи підете ви оглядати музеї Парижа, якщо зможете повноцінно насолодитися їх колекціями у тривимірному зображенні з 5G-технологіями? Впевнений, відкладіть візит на майбутнє, а поки поринете до віртуальної реальності.

Запитайте, що ще? Глобальні міста відвідують, щоб побачити їх пам'ятки? Але зараз бурхливо розвивається віртуальний туризм. І за допомогою тієї ж віртуальної (або доповненої) реальності ви зможете відчутися і на площі Тяньаньмень, або на площі Трафальгар, і ще Бог знає де. VR-Glasses, VR-Shield, Oculus Go – цих технологій вже не перерахувати. Ви зможете здійснити екскурсію навіть у відкритий космос або у фантастичні світи різних письменників. Втрачається цінність реальності, цінність візуального емоційного контакту. А з ними – і цінність міст як центрів вибору. Бажаєте побачити Храм Далай-лами в Лхасі? Ось, будь ласкаві. Продовжимо? Хочете здійснити паломництво до Мекки? Ось будь ласка. Бажаєте освятити пасхальний кошик у Православному храмі? Будь ласка. Фірма доставить вам віддалено вже освячені продукти, та ще й надасть відеозапис (або онлайн трансляцію) процедури їх освячення на ваш телефон. Міста, як центри паломництва, очікує така ж доля, що й інші туристичні центри.

Залишається медицина, фізична культура, спорт. Але ж тренажери для спортивних навантажень можна встановити і вдома, але ж є послуги телемедицини, є кіберспорт, нарешті. А різними медичними процедурами (у тому числі хірургічними операціями) можна керувати з різних медичних центрів, не обов'язково туди їхати, достатньо мати лише грамотний персонал на місці, передові роботизовані медичні технології та надійні канали Інтернет-зв'язку. Вже скоро майбутнього лікарі зможуть здійснювати хірургічні операції за допомогою роботів (таких, як Da Vinci і ZEUS, наприклад) дистанційно, керуючи маніпуляторами з власного кабінету (або з власного будинку), а пацієнт буде перебувати на операційному столі у цих самих Da Vinci або ZEUS за тисячі кілометрів від них.

Але все це так, загальні міркування. Головна проблема забезпечення якості життя глобальних міст полягає в тому, що всі ці технології ґрунтуються на нелюдських, цифрових, електронних, віртуальних системах захисту та охорони інформації. Так само, електронним способом глобальні міста оберігаються від перенаселення, перевантаження транспорту, перенасиченості контактами, поширення епідемічних захворювань тощо. Виходить, що глобалізація та ІТ, а потім модульність і атомарність (протонність) беруть гору над містами, контролюють їх зростання та розвиток, а можуть і обмежувати їх, якщо що. Розумний будинок (чи електронний будинок). Електронний готель, електронний ресторан, електронна вулиця, електронне місто. Поки що це постулюється, як сервіс для мешканців мегаполісу. Але немає такого сервісу, який не став би засобом. І тут міське середовище знову скорочується до гетто, що окремо функціонують. Ну, скажете ви, поки що до цього далеко. А чи далеко? І чим будемо розплачуватися?

Один відомий діяч ХХ ст. колись сказав: «Міста являють собою центри економічного, політичного та духовного життя народу і є головними двигунами прогресу. Серйозно? Так це ж "колись". А тепер: на жаль. На жаль. Те, що було справедливо ще зовсім недавно, тепер уже не цікавить майбутні посттериторіальні атомарні (протонні) осередки постсуспільства.

Література:

1. Гладкий О. Doom, Zoom і Google Classroom. Або модульність свідомості як наслідок модульності подій / О. Гладкий, В. Лисяна. // Вища школа. Науково-практика видання. – 2021. – № 12. – С. 44-50.
2. Гладкий О. В. Наукові основи суспільно-географічних досліджень промислових агломерацій: Монографія. / Гладкий О. В.; [наук ред. С. І. Іщук]; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К.: ВГЛ „Обрії”, 2008. – 360 с.
3. Хейлз Н. К. Як ми стали постлюдством: віртуальні тіла в кібернетиці, літературі та інформатиці. / Н. К. Хейлз. – К.: Ніка-Центр, 2013. – 426 с.
4. Вайль П. Genius Locі. / П. Вайль. – М.: Corpus, 2019. – 448 с. – (Города и страны. Путешествия. Публицистика и эссе).
5. Вобльй К. Г. Организация труда научного работника. / К. Г. Вобльй. – К., 1943-1948. – (3 видання). – 258 с.
6. Замятин Д. В сердце воздуха. К поискам сокровенных пространств: Эссе. / Д. Замятин. – СПб.: Издательство Ивана Лимбаха, 2011. – 416 с.
7. Кафка Ф. Избранное: Сборник: Пер. с нем. / Ф. Кафка. Сост. Е. Кацевой; предисл. Д. Затонского. – М.: Радуга, 1989. — 576 с.

About the authors

Part 1. Social and humanitarian aspects of life quality research in turbulent conditions

- 1.1. *Nikola Kot*
Marcin Oleksiuk – Master
Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration
in Opole, Opole, Poland.
- 1.2. *Oleksandr Hladkyi* – Doctor of Geographical Sciences, Professor, Academician
of the National Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine
State University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine
Volodymyr Kylivnyk – PhD of Medical Sciences, Associated Professor
Oleksandr Marchuk – Assistant
National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsya, Ukraine.
- 1.3. *Iryna Koriakina* – PhD of Pedagogical Sciences, Associated Professor
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Hlukhiv, Ukraine.
- 1.4. *Olexandr Mikheienko* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Yuliia Karpenko – PhD of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer
Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, Sumy, Ukraine.
- 1.5. *Maryna Nabok* – PhD in Philology, Associated Professor
Stanislava Zaitseva – PhD of Sciences in Social Communications, Lecturer
Sumy State University, Sumy, Ukraine.
- 1.6. *Nataliia Sas* – Doctor of Pedagogical Sciences, Associated Professor, International
Visiting Researcher
Federal Institute of Parana, Curitiba, Brazil.
- 1.7. *Alina Chernyakova* – PhD of Pedagogical Sciences, Associated Professor
Nataliia Pylypenko-Fritsak – Lecturer
Sumy State University, Sumy, Ukraine.
- 1.8. *Viktoriia Babalich* – PhD of Pedagogical Sciences, Associated Professor
Oleksandr Broiakovskyi – PhD of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer
Olena Holub – Lecturer
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University,
Kropyvnytskyi, Ukraine.
- 1.9. *Oleksandr Kolyshkin* – PhD of Pedagogical Sciences, Associated Professor
Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, Sumy, Ukraine.
- 1.10. *Olena Markova* – PhD of Pedagogical Sciences, Associated Professor
Nataliia Shcherbatiuk
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University,
Kropyvnytskyi, Ukraine.